

1.
2.
3.
3.
4.
5.

1761.

1. ^a Assmann, Joannes Benjamin Fidesius: De qualitate
negativae ipsiusque probatione.
1. ^a Henne, Rudolphus Christophorus: De crimine silentii.
2. ^a Schorch, Christianus Fridericus Fimmen: De eo quod justum
est in reddendo mutuo in casu si monetae mutatio
modo tempore facta est.
3. Schorch, Christianus Fridericus Fimmen: De cura bonorum
absentis.
3. ^a Sticker, Conradus Wilhelmus, Facult. juridicæ decanus l. b. v.
(ad Disputationem in auz. Joannis Benjamin Fidesii
Assmanni irritat.)
4. Sticker, Conradus Wilhelmus, Facult. juridicæ decanus:
l. b. v. (ad Disputationem in auz. Theodori Augusti
Fimmermanni irritat.).
5. Sticker, Conradus Wilhelmus: De jure accrescentis in qua-
litate relicto etiam obtinente.

1762.

1. Stuecker, Conradus Wilhelmus, Fœder. juris Decanus
(L. b. o. [ad Dissertationem in reg. Christiani Christophori
Thilo invitat]).
2. Stuecker, Conradus Wilhelmus: De modo adquirendi per
et occupationem bellicam de qua eo, quod circa eam
justum est.

1763.

1. Henne, Rudolphus Christoph: De deposito irregulari.

1764.

1. Henne, Rudolphus Christoph, Decanus ordinis Teutonici
solemnia inauguralia . . . solemnia inauguralia . . .
h. Georgii Frederici Henrici Hachbergii . . . in dicitur
simulque de usu et abusu tormenti Bambergensis quod
suum proceptor.
2. Henne, Rudolphus Christoph: De eo, quod justum est circa
portionem statutariam conjugii superstiti, ex defuncti
bonis debitam.

3. Henne, Andreæ Christoph: Decanus ordinis Feterani :

... solennia inauguralia . . . Andreæ Henrici
Wilhelmi Ziegleri . . . indit simulque de oppri-
gatione personarum eoque convenientia cum
appropriatione rerum quaedam præfatur .

4. Henne, Andreæ Christoph: De natura et indole
consuum, præsertim statim temporibus solvendum.

1768.

1. Henne, Andreæ Christoph, Decanus Ordinis Feterani
... Solennia inauguralia Dr. Joannis Conradi Lucheri

... indit simulque de testamentis mysticis sive
arcano quaedam præfatur .

2. Henne, Andreæ Christoph: ~~Decanus ordinis Feterani~~
quatenus in hereses transierunt vel non transierunt .

~~... Solennia inauguralia Dr. Joannis Conradi Lucheri~~

~~... indit simulque de testamentis mysticis sive arcano
quaedam præfatur .~~

1765.

3. Hume, Rudolph. Christoph: Occasus or d. Feterum:
Solemnia inauguralia . . . in . . . Alami Synagoga Turon
- - - iudicis simulque de transactione super controversi-
dis ex testamento natis quaedam praefatur.

4. Rumpel, Hermannus Ernest: De legum rationibus,
quae in ipsis legibus minus accurate exhibentur
1766.

1. Rumpel, Hermannus Ernestus: De morum ad leges Praesentium
habitu ac relatione

2. Schorch, Hieronymus Feder, Facult. juridicae Occasus
lectori benevole s. p. d. (ad dissertationem inaug. Christoph.
Theophili Bahrtlii invitat).

3. Schorch, Hieronymus Federicus: De ortu mandati
perperam plerumque reprehensis

1766.

4. Schorch, Hieronymus Fredericus: De proxenetis.

5.
1767.

1. Henne, Rudolph Christ, Ordinis jurisconsultorum
Ticinus solennia inauguralia . . . indicit simul-
que: de juramenti relatione in omni parte
judicii licita quaedam praefatus.

2. Henne, Rudolph Christoph: De lesaeramento publico
per repetitionem ab actis vel sericiis principis
rupto.

1765, 2 14
17.
DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA
DE
ACTIONIBVS EX DELICTO
QVATENVS
IN HEREDES TRANSEVNT VEL NON
TRANSEVNT

QVAM
AVSPICIIS DIVINIS
INDVLTV ET AVCTORITATE ILLVSTRIS ICTORVM
ORDINIS
IN PERANTIQA ELECTORALI ACADEMIA ERFVRTENSI
PRAESIDE
FACVLTATIS IURIDICAE DECANO
DN. RVDOLPH. CHRISTOPH. HENNE
ICTO

ORDINIS IURECONSULTORVM ET IVDICII ELECTORAL. PROVINCIAL.
ADSESSORE, NEC NON COD. ET IURIS FEVDAL. PROFESSORE
PVEL. ORDIN.

PRO SVMMIS IN VTROQVE IURE HONORIBVS ET DIGNITATIBVS
LEGITIME CONSEQVENDIS

DIE XI. APRIL. MDCCCLV. HORIS CONSVEVIS

IN AVDITORIO ICTORVM MAIORI COLLEGII
ANSELMINI

PVBlicae DISQVSSIONI SVBMITTIT

AVCTOR

IOHANNES CONRADVS LOEBER, ERFORT.

ADVOC. DIC. EL. ERF.

ERFORDIAE
LITTERIS NONNII, ACAD. TYPOGRAPH.

INSTITUTIO THEOLOGICA
ACTIO IV. DE SACRAMENTIS

DE SACRAMENTO MATRIMONII

DE SACRAMENTO ORDINATIONIS

DE SACRAMENTO PENITENTIAE

DE SACRAMENTO UNCTIONIS

DE SACRAMENTO EUCCHARISTIAE

DE SACRAMENTO CRISTIANITATIS

§. I.

DELICTVM est factum illicitum dolo malo ad-
 missum. Quia ergo delictum est factum il-
 licitum, id est contra leges vel prohibentes
 vel praecipientes admissum, adeoque omne
 delictum consistit in violatione harum legum; cognosci-
 tur facile, delinquentem propter hanc violationem puniri
 posse, & ita obligatum esse ad sustinendam poenam, quam
 violando leges commeruit. Quia porro, si quis per de-
 linquentis factum laesus sit, ipsa ratio cuique dictitat, id
 damnum relarcicendum esse a laedente; sequitur sua spon-
 te

te delinquentem propter hunc effectum maleficii sui etiam ad damni réparationem teneri & obligatum esse. Duplex itaque obligatio ex delicto resultat, primo ad pœnam sustinendam, secundo ad damnum resarciendum 1). Bene itaque docet GROTIUS 2), vitiositatem actus illiciti ab eius effectu esse separandam: illi pœna respondet; huic, damni reparatio. Optime quoque hanc diuersam obligationem distinxerunt Germani veteres. Eum enim qui delictum admiserat, condemnabant tum ad *Fredam*, tum ad *Widrigeldum*, quæ duæ multæ ad hanc duplicem obligationem se referebant: prior propter læsam societatem publicam, posterior propter læsum ius priuati pendebatur.

1) WESTENBERG. Principia iuris secundum ordinem Digest. Tit. de priuat. delict. §. 2. HEINECC. Element. Institut. §. 1033.

2) L. II. de Iure belli & pacis Cap. XVII. §. 22.
§. II.

Quod attinet ad obligationem delinquentis ad damnum reparandum, illa satis certa est, nec ut fundamentum eius ex consensu lædenti reperatur necesse est. Fluit enim ex præcepto illo Iuris Nat. omnibus dato: *Neminem læde*. Si enim hinc præcepto sua vis constare debet, necessario læsio ab eo, cui imputari potest, est sarcienda; cum alias vanum foret hoc præceptum, si, vbi de facto læsio contigit, damnum læso gratis esset deuorandum, & qui læsit fructu suæ iniuriæ secure & citra refusionem gaudere posset 1). Quantum vero adinet ad obligationem alteram, quæ pœnam sustinendam respicit, controuersa quæstio est, vnde hæc obligatio reperenda sit, & in specie, an ex consensu descendat. Sunt qui adfirmant consensu & volun-

voluntate ipsius delinquentis hanc obligationem inniti 2): Quicumque enim scit actum aliquem aliquid operari, si eum perfecit utique eo facto velle intelligitur quod operatur; unde qui vult antecedens, nimirum delinquere, necesse est velit quoque consequens, nempe subire poenam delicto statutam. Atque vti actiones ex factis obligatoriis licitis profecta in inuitos etiam exercentur, & is ad praestandum compellitur, qui nunc non vult soluere, quia antea voluit vbi conventionem libere inibat. Similiter quoque delinquens malefaciendo sciens volensque poenam se facit obnoxium, in eamque consentit, licet eo tempore quo supplicium de eo sumendum est illam poenam maxime refugiat. Ita fere ratiocinantur, qui adfirmatiuam propugnant. Sunt vero etiam & multo plures qui negant, eo quod certum sit, non omnem obligationem ex consensu proficisci, nec ex rationibus aduersariorum illud quod volunt satis stabiliri posse 3). Faciemus itaque & nos cum his & cum CAIO & TRIBONIANO 4), qui simpliciter dicunt, omnem obligationem ex delicto *ex re* nasci, id est ex ipso maleficio. Rem vero ibi opponi consensui satis ex contextu adparet. Verum itaque, atque genuinum fundamentum omnis poenae civilis est cuiuslibet maleficio & factum illicitum, quo leges publicas laedit. Vt enim legibus sua constet auctoritas, poenis aduersus transgressores opus est, sine quibus malis hominibus omnis Reipublicae sanctio ludibrio foret.

1) PVFENDORFF. Ius N. L. III. Cap. I. §. 2. GRIEBNER.
Principia I. N. L. IV. Cap. 4. §. I. THOMAS. diff. Latua
Legis Aquil. detracta & §. II. III. iunct. §. x.

- 2) Inter quos sunt BARBEYRAC. ad Pufend. L. VIII. Cap. 3.
§. 4. STRVV. Exercit. 48. th. 3.
3) Vid. THOMAS. fundament. Iur. nat. L. III. Cap. 7. §. 7.
TITIVS Iur. Priv. L. I. Cap. 15. §. 6. 7.
4) v. l. a. de Obl. & Act. & pr. I. de obligat. quæ ex delicto. add. GIPHAN. ad cit. l. 4. de O. & A. in Lecturis Altorff. p. 550.

§. III.

Ha obligationes delinquentium ne inanes sint, rationem obtinendi id, quod in obligatione est, esse etiam oportet. Hoc sine actiones prodita sunt aduersus delinquentes. Et iure Rom. quidem ob delicta actiones vel rei persecutoria, vel poenales, eaque vel pura vel mixta; & poenales rursus vel ciuiles vel criminales sunt introducta; Quarum definitiones & discrimina cum notissima sint, hic repetere supersedeo. Id solum admonendum duco, etsi remedia criminalia, quibus persequimur aduersus delinquentes id quod Reipublica debetur, id est poenam, proprie *Accusationes* adpellantur; non infrequens tamen esse, vt actionis vox etiam comprehendat accusationes 1). Quapropter & nos iam, vt eo plenior tractatio nostra fiat, in eodem sensu actionem vsurpabimus, ita vt criminales actiones non excludamus.

1) l. 15. §. 3. & l. 2. l. 10. ad SC. Turpill. arg. l. 4. C. de edendo & arg. rubr. C. quando actio Civil. Criminali.

§. IV.

Hereditatis adpellatio in iure nostro vniuersitatem quandam & ius successionis demonstrat 1), eoque nomine proprie nihil aliud venit, quam vniuersum illud ius, quod defuncto vel in defunctam tempore mortis eius com-

competebat 2). Atque ideo quoque heres definitur successor in vniuersum ius quod defunctus habuit 3). Facile inde adparet, heredem regulariter omnia hereditatis commoda & incommoda, iura & obligationes, etiam personales, suscipere debere; siquidem ob id quoque post aditam hereditatem defuncti personam representare, & vna quodammodo persona cum illo esse dicitur 4). Verum sicuti non omnibus commodis, ea nempe quæ ad ius personalissimum defuncti pertinent, excipiuntur, heres potitur: Ita nec omnibus, quibus defunctus tenebatur, oneribus subiicitur. Ea nempe, quæ ad obligationem personalissimam defuncti pertinent, iterum inde excipiuntur.

1) l. 208. de Verb. signif.

2) l. 24. de V. S. l. 62. de Reg. Jur.

3) l. 37. de acquir. her. l. 11. de diuers. temp. præscript.

4) Nov. 48. pr. l. 31. §. 1. de hered. Instit. Iunct. l. 22. de Vñcap.

§. V.

His præmissis nunc ad quæstionem accedimus: An obligationes etiam ex delicto defuncti venientes in heredem transeant, isque adeo actionibus ex delictis descendentibus teneatur? Cumque hoc vna definitione commode comprehendi nequeat, sed pro diuersitate delicti & inde venientis obligationis varie responderi debeat: non melius nos facturos credimus, quam si singula actionum ex delictis ortarum genera, singulosque delictorum effectus percurramus.

§. VI.

Videamus itaque primo, quid intuitu heredis iuris sit, ratione illius obligationis, qua delinquens ad damnum
sar-

sarciendum tenetur, siue: an actio ex delicto, quatenus agimus *ad reparandum damnum*, contra heredes teneat? separandum hic est Ius Ciuile a Iure Canonico. Secundum principia Iuris Rom. heres ad reparationem damni defuncti delicto dati in se plane non tenetur. Excipiuntur vulgo duo casus, si nempe aut lis cum defuncto fuit contestata, aut ex delicto ad heredem quid peruenit, isque adeo locupletior inde factus est. Verum & in his duobus casibus obligatio heredis proprie non tam ex delicto defuncti, quam aliunde descendit. In priori enim casu obligationis causa est litis contestatio qua quasi contractum inducit 1), & sic actio ex delicto contra defunctum mota, tanquam actio ex contractu vel quasi in heredes transit. In posteriori casu vero obligationis fundamentum est ipsa æquitas Iure Ciuili adprobata, qua non patitur heredem locupletiores fieri cum alterius damno 2). Itaque inde adparet, si rem recte æstimamus, Iure Rom. heredem ex delicto defuncti per se plane non teneri ad sarciumdam damnum. Siquidem & heres ad quem aliquid peruenit, non in solidum tenetur, & ad omne damnum per defunctum illatum sarciumdam obligatur, sed dumtaxat ad id quod peruenit, & quatenus peruenit.

1) l. 3. §. ii. de pecul. l. 139. de Reg. Iur.

2) l. 5. de Calumniar. l. 16. quod metus causa, l. 4. §. 2. de Incend. ruin. naufr. dicitur autem ad heredem *peruenisse*, non solum si res adhuc dum extet, sed & si in pecuniam vel aliam rem conuersa quacunque ratione lucro heredis cesserit. vid. omnino l. 17. & 18. quod metus causa.

At ab his principiis longe recedit Ius Canonicum. Hoc enim heredem simpliciter & indistincte ad damnum a defuncto per delictum dati reparationem adstrinxit. Id solum adiecit, ne heres ultra vires hereditatis teneretur. Clari hanc in rem præsto sunt textus 1), ex quibus ALEXANDRI III. rescriptum huc ex parte transcribimus, quia exinde simul ratio huius dispositionis & fundamentum intelligi potest. Verba hæc sunt: "Quia propter si ita res se habet mandamus, ut corpus eiusdem adpellatione cessante, facias in cœmeterio sepeliri, & heredes eius moneas & compellas, ut his quibus ille per incendium vel alio modo damna contra iustitiam irrogauerat, iuxta facultates suas condigne satisfaciant, ut sic a peccato valeat liberari."

1) Cap. 28. X. de sent. excomm. in fin. c. 14. X. de sepul. tur. c. 9. X. de Vfir. c. 3. X. de pignor.

§. VIII.

In hac Iuris Civ. & Canon. pugna quaritur, quale Ius receptum vsu sit, & in foro obineat? Et nulli dubitamus, cum multis magni nominis Iureconsultis, Iuri Canonico primas concedere. Vtut enim Protestantes fundamentum obligandi quod Ius Canon. adfert, & vnde heredis obligationem deducit, ex principiis suæ religionis non agnoscant: dispositionem ipsam tamen merito receperunt, quia æquitate multam habet, & Iuri Nat. per omnia conveniens est 1). Acquisitum enim est tantum patrimonio defuncti detrahi, quantum per eius delictum laeso ex suo patrimonio abest: quippe hæc obligatio
B
damni

damni reparandi non tam respicit personam delinquentis quam eius bona, ex quibus reparatio facienda est, quæ obligatio cum hereditate ad heredes transit. Non pauci itaque Doctores sunt, qui de praxi Iuris Canon. hac in parte testantur 2). Sane Ius Rom. ipsum sequitur hac principia æquitatis in furto, ex quo vel cuius occasione conditionem furtivam furtum passio concedit, etiam ad furis heredes ad consequendam rem ablatam vel eius æstimationem, non tantum quatenus ad illos pervenit, sed in solidum 3).

- 1) Hoc data opera demonstrant GROTIUS in Iure B. & P. L. II. Cap. 17. PUFFENDORFF in Iure N. L. III. Cap. 1. §. 4. BACHOV. disp. 5. de Act. th. 4. in f. THOMAS. diff. Larva Legis Aquil. detracta &c. §. 13. BEIER. de oblig. successor. illustr. §. 5.
- 2) MEVIUS P. v. decis. 39. CHRISTINEVS Vol. III. decis. 22. LEYSER. spec. 112. corroll. 3. TITIVS in Iur. priv. L. I. Cap. II. §. 31. & 33. & in Observ. Lauterb. 1146. GRIEBNER. Princip. Iurispr. Natural. L. IV. Cap. 4. §. 4. GREVE Diff. ad Instit. Tit. de perpet. & temp. act. §. 5. JOEHMER. in Iure Eccles. Protest. L. v. Tit. 17. §. 128-136. & imprimis §. 137. STRYCK. Vs. Mod. ad L. Aquil. §. 5.
- 3) L. I. & 9. de condict. furt. & §. ult. I. de oblig. que ex delict.

§. IX.

Sed numquid hæc obligatio ad reparationem damni etiam ad heredes transit, ubi reus delictum morte expiavit? Non dubitamus ad quæstionem hanc adfirmando respondere. Duplex enim obligatio cum delinquentis fit, illi plene satisfactum dici nequit, ubi altera solum exple-

pleta est. Per ultimum supplicium, quod reus criminis sustinuit, satisfactum quidem est reipublicæ statuto in legum violatores exemplo, quo alii a similibus maleficiis poenæ metu absterreantur. Sed hoc læso per delictum nihil de iure suo diminuere potest, quod habet ad petendam reparationem damni in re sua privata dati, nec satisfactio publica tollere potest satisfactionem privatam. Accedit quod accusatio criminalis & actio civilis præsertim rei persecutoria, nec de Iure Rom. se consumant, cum ad diversa tendant 1). Superest igitur, ut et a delinquentis heredibus indemnitate postulari posse dicendum sit, cum hæc debita damni reparandi bonis velut inhæreant, & quosuis eorum possessores comitentur 2). Disputata hæc quæstio olim fuit inter CARPZOVIVM & FINCKELTHAVSIVM in causa furti, vbi condictio furtiva, ut diximus (§. anteced. in fin.) etiam Iure Rom. in heredes transit licet nihil ad ipsum pervenerit, cuius disputationis summam exhibet LVDOVICI 3). Hoc tamen etiamnum admonitum volumus, bona delinquentium pro restitutione damni tacite obligata haud esse, licet id multi 4) velint, quia sine lege tacita hypotheca existere non potest, atque ita damnum passus non inter hypothecarios sed inter chirographarios in Creditorum concursu erit locandus 5).

- 1) In l. vii. C. quando civil. act. criminal. præiud.
- 2) Conf. LEYSER. spec. 149. med. 4. STRYV. Exercit. ad π. 48. §. 22. HUBER. prælect. ad π. Tit. de furtis n. 6.
- 3) In diff. de restitutione rei furt. §. 3-15. add. WERNHER. P. i. Obs. 295. & P. v. Obs. 16. LEYSER. spec. 621. med. 13. 14. 15. vbi de Iure Saxon. Elector. Nouiss.

4) Vid. CHRISTIN. Vol. III. decis. 22. n. 4.

5) REINHARD. ad Christin. Vol. III. obs. II. n. 7. WERNHER.
P. I. obs. 288.

§. X.

Iam ad alteram obligationem quæ ex delicto oritur, nempe ad *pœnam subeundam*, accedimus, visuri, qualem intuitu heredis effectum illa habeat. Hic præmittendum est, regulariter poenis heredes non teneri. Poena enim imponitur ob violationem legis, is itaque puniendus est qui deliquit, non alius qui delicti expers est. Nec heres defunctum in delictis repræsenterat vel alieni criminis successor est 1). Sunt vero exceptiones a nobis non silendæ, in quibus tamen rite proponendis non vna opus est distinctione. Actiones enim tales, quibus contra defunctum ad poenam agi poterat, vel descendunt ex delicto priuato vel publico. Et in priori casu iterum vel ciuiles sunt vel criminales, id est poenam vel ciuilem siue actori adplicandam, vel criminalem siue fisco & reipublicæ quasi adplicandam, persequuntur. In hoc posteriori casu iterum vel ad poenam pecuniariam vel ad corporalem aliamque comparatæ sunt. De quibus ergo singulis in sequentibus distributius agendum erit.

1) l. 1. pr. & §. 2. de priuat. delict. l. 22. de noui operis nunciat. l. 32. ad L. Falcid. l. 38. de R. I. l. 20. de pœnis. l. 22. C. de pœnis. l. 2. §. 7. de decurion.

§. XI.

Primo itaque actiones ex delicto priuato descendentes & quidem *ciuiles*, id est, quibus persequimur poenam pecuniariam nobis adplicandam, consideramus. Hic Ius Rom. distinguere iterum nos iubet, vtrum lis cum defuncto

functo iam contestata sit, an non? In priori casu actio transit utique ad heredes & quidem in solidum. Ita enim rescribunt Imp. DIOCLETIANVS & MAXIMIANVS 1): "Post litis contestationem eo, qui vim fecit vel concussionem intulit, vel aliquid deliquit, defuncto, successores eius in solidum == conveniri iuris absolutissimi est." Eadem adsertio quoque in aliis legibus 2) repetitur, ut dubitandum non sit hanc poenam civilem in hoc casu, mortuo delinquente, ab eius heredibus exigi posse. Ratio huius rei iterum quaerenda est in litis contestatione, qua actiones quasi novantur, & per quam quasi contrahitur 3). Efficit itaque litis contestatio, ut actio poenalis non amplius ex maleficio, sed quasi ex contractu censeatur nata; actiones vero ex quasi contractu & heredibus & contra heredes competere certi iuris est 4). In posteriori casu vero, id est, lite non contestata, actiones haec etiam non transeunt, sed morte reorum intercidunt, & ita regula supra tradita in iis servatur, nisi, quae limitatio non est omittenda, defunctus moram fecit in iudicio accipiendo, & per varia subterfugia, ut actor litem cum eo vivo contestari non potuerit, effecit, tunc transeunt actiones quasi lis reuera cum eo contestata esset 5). Nuda vero iudiciali conventioni cum COCCIO 6) idem non tribuimus, cui satisfieri potest ex GIPHANIO 7), ad quem brevitatis studio nos remittimus.

1) In l. vn. C. ex delictis defuncti. in quant. hered. conven.

2) v. l. 26. l. 33. l. 58. de O. & A. l. 29. de Novation.

- l. 139, & l. 164. de Reg. Iur. add. MEVIUS P. v. decis 392.
n. 2. STRVV. exercit. 46. th. 86.
- 3) l. 29. de Nouat.
- 4) CARPZOV. L. III. respons. 38. n. 27.
- 5) l. 10. §. 2. in fin. si quis caution. l. 26. §. 4. de noxal.
action. HARTM. PISTOR. P. I. quest. 27. n. 7-9. CARPZOV.
Responfor. L. III. resp. 39. n. 21.
- 6) In diss. de obligat. hered. ex delict. defunct. sect. III.
th. 21. quem seduxit PAVLYS in l. 33. de oblig. & A. quæ
lex tamen de casu, vbi reus per calumniam differt Lit.
Contest. accipi etiam potest, quorsum collineat LAVTERR.
de transit. Actionum §. 38. n. 2.
- 7) In Lecturis Altorf. ad l. 33. de Oblig. & A. p. 605.
§. XII.

Dixi hæc de actionibus civilibus ex delicto priuato oriundis, sequens quaestio erit de actionibus *criminalibus*, id est quæ persequuntur poenam publicam, qua satisficit fisco & reipublicæ. Scilicet Ius Rom. permittit ex delictis priuatis etiam extra ordinem criminaliter agere, vtiliter enim vindicandæ disciplinæ causâ actioni civili & ordinariæ extraordinaria delicti animaduersio fuit adiecta. Coepit itaque inde ex priuato delicto cum civiliter apud Prætores iure ordinario, tum criminaliter apud Præfectum vrbs extra ordinem agi 1). In hac disquisitione respiciendum est an poena hæc, ad quam agitur, *pecuniaria* sit fisco applicanda, an alia. In illo duntaxat casu poena siue potius poenæ executio contra heredes decernitur: in hoc vero casu, si alia quam pecuniaria sit, nunquam. Sic e. g. contra iniuriantis heredes actionis iniuriarum prosecutio, etsi lis iam a viuo iniuriante contesta-

ta,

ta, locum non habet, quoties criminaliter aut ad palinodiam agitur 2). Sed in illo primo casu tamen non semper & indistincte hoc procedit, sed multum interest utrum lis vivo reo iam contestata sit, an non, siue utrum vivo reo condemnatio iam facta sit, nec ne. Nempe, ut hac apertius dicamus, lis de eo vertitur inter Doctores, quid requiratur, si poena criminalis pecuniaria ex delicto priuato in heredes transire debeat, utrum litis contestatio (in processu inquisitionis responsio ad articulos litis contestationis loco est 3) sola sufficiat, an condemnatio ipsa potius necessaria sit? Qui prius tuentur non leues reperio Doctores 4), sed nec minoris auctoritatis, & plures etiam numero, illi sunt, qui posteriore tuentur, & heredes, ubi delinquens ante sententiam condemnatoriam moriatur, a poena liberant 5). Et horum sententia etiam vti nobis placet, idque propter sequentes rationes. Primo enim ante condemnationem mortuo reo poena ideo ab herede exigi nequit, quia alias ipse heres puniretur, qui tamen non deliquit, nec quidquam cum accepta hereditate possidet, quod fisco deberetur, cum condemnatio nondum sequuta sit. Contra post condemnationem per sententiam iudicis id quod poenae loco pendi debet, desinit in delinquentis patrimonio esse, & sic cum hereditate tanquam res alienum ad heredem peruenit. Accedit secundo, quod hic in subsidium vocari non possit quasi contractus, qui litis contestatione alias inducitur: Nam hic locum solum obtinet, si poena civilis actori adplicanda est, neque enim priuati pacisci & contrahere de iure publico seu de crimine, cuius poena ad rempublicam per-

pertinet, possunt 6), &, si possent, ex eo acquireretur poena partibus contrahentibus 7), quod tamen non fit, sed hic acquiritur fisco vel iudici qui non contraxit 8). Tertio faciunt pro hac sententia textus aliqui expressi 9), qui licet de actionibus ex delictis publicis proprie loquantur; tamen ob identitatem rationis non inconcinne huc trahi possunt. Et tandem leges, quas dissentientes in contrarium adlegant 10), plane nihil probant, dum vel contrarium eius quod probare debent, continent, vel ad delicta priuata, ex quibus *ciuilit*er agitur, aperte solum pertinent & restringenda sunt.

- 1) l. ult. de priuat. delict. l. ult. de furt.
- 2) MEVIUS P. II, decis. 136. RICHTER. decis. 505. n. 20-22.
- 3) LEYSER. spec. 82. med. 9. WERNHER. P. v. obs. 101.
- 4) LYNCKER. in Analect. ad STRVV. Syntagm. p. 515. HOPP. ad §. 1. I. de perpet. & temp. act. MEVIUS P. v. decis. 393. aliique quos citat COCCEL. cit. diff. de Oblig. heredis §. 32.
- 5) STRVV. Exercit. 46. th. 86. COCCEL. cit. diff. th. 26. CAREZOV. P. III. resp. 38, 39. VASQVIVS controuerf. illust. P. I. L. 3. c. 96. n. 28. WERNHER. Observ. forens. P. v. obs. 101. iunct. P. VII. obs. 15.
- 6) l. 27. §. 4. de pact. l. 6. de publ. iud. l. fin. C. si reus vel Accus. mort.
- 7) per l. 38. §. 17. de V. O.
- 8) Conf. STRVV. Exerc. 46. §. 86. COCCEL. c. dis. §. 26.
- 9) l. 20. de Accus. l. 10. C. de I. Fisci.
- 10) Veluti l. vn. C. ex del. def. l. vn. si pendente Adpell. l. 3. C. eod. l. 33. de Obl. & Act. l. 164. de Reg. Iur.

§. XIII.

Contrarius tamen nostræ sententiæ MODESTINVS videtur, in l. 20. 7. de accusat. cuius versus ultimus ita sonat: "ex ceteris vero delictis poena incipere ab herede ita de-
"mum potest si viuo reo accusatio mota est, licet non fuit
"condemnatio secuta". Totus contextus ostendere vide-
tur ICTVM in hoc versu loqui de delictis *privatis*; oppo-
nuntur enim ab eo cetera delicta absolute publicis crimi-
nibus quod & agnoscit GOTHOFREDVS 1), & qui ei adsti-
pularur WERNHERVS 2). Deinde verbum accusatio in hoc
versu occurrens, manifestare videtur satis agi etiam de de-
lictis *privatis*, ex quibus criminaliter agitur. Hoc itaque
lex velle videtur, in delictis *privatis*, ex quibus criminali-
ter agitur, solam litis contestationem, licet condemnatio
non fuerit secuta, efficere, vt poena in heredes transeat.
Verum enim vero his omnibus non obstantibus, non dese-
rendos esse credimus Doctores, qui versum hunc legis no-
stræ de *delictis* accipiunt *privatis* 3), ex quibus ad *poenam ci-
uilem* agitur, quæ interpretatio optime cum rationibus, §.
anteced. collocatis, conuenit. Vt ne vero ab hac interpre-
tatione recipienda verbum accusatio aliquem retineat, no-
tamus; licet accusare & accusatio proprie de eo qui crimi-
naliter agit, dicatur: vsus tamen huius vocabuli non ita
constantem esse, vt non etiam subinde in Iure nostro de
controuersis *civilibus* & *actionibus* vsurpetur. Sic e. g.
accusatio *inofficiosi*, item accusatio suspecti tutoris in iure
nostro occurrit 4). Proinde DIONYSIVM GOTHOFRE-
DVM non errasse putamus, qui verba: *Si viuo reo accusa-
tio mota est* ita interpretatur: *Si lis contestata est.* Nec vsus
C
fori

fori ab hoc sensu legis nostrae abludit; ita enim saepe pronunciatum esse ex Doctoribus pragmaticis animaduertimus §).

- 1) In notis ad l. 20. de accusat.
- 2) In obseruat. forens. P. VII. observ. 15.
- 3) Quod cum aliis facit WERNHER. P. VII. observ. 15.
- 4) l. 6. §. ult. l. 7. l. 17. l. 27. pr. & §. 3. de inoff. Test. l. 11. C. eod. l. 1. §. 15. & §. 3. l. de susp. Tutor.
- 5) V. CARPZOV. P. III. resp. 38. CHRISTIN. Vol. III. decif. 22. & Vol. IV. decif. 195. COCCET. cit. diff. §. 32. WERNHER. P. v. obs. 101.

§. XIV.

Stet itaque sententia, si ex delictis priuatis *criminaliter* agitur, tunc demum poenam pecuniariam ab heredibus exigi posse, si ipse delinquens viuus *condemnatus fuerit*. Sed quid si condemnatio secuta quidem est, delinquens vero adpellauit, vel nouam suscepit defensionem, & mox obiit, an tunc etiam ab heredibus exigi poterit poena? Cum adpellatio reducat litem ad statum in quo erat ante litis contestationem, condemnatio adpellatione suspensa hunc effectum habere nequit, vt heredem oneret obligatione soluendi poenam pro defuncto. Interim tamen expectandus est adpellationis exitus, & sententia mortuo licet reo nihilominus ferenda est, qua si absoluetur defunctus, res dubitationem non habebit, sin condemnabitur, priore sententia confirmata heres utique etiam ad poenam tenebitur. Suspensa enim tantum fuit sententia condemnatoria, non sublata, & nunc, confirmata, retro valere incipiet.

§. XV.

§. XV.

Pergimus ad *delicta publica*, ubi rursus distinguendum est, inter poenam quæ bona adfcit, & inter poenas alias, vitam, corpus, famam vel libertatem adfcientes. Quoad has certum est, heredem ab iis semper & indistincte immunem esse; finiuntur enim tales poenæ morte delinquentis, & suos duntaxat tenent auctores quippe alium pro alio leges, rectam rationem secuta, puniri haud sinunt 1).

1) l. 20. 7. & l. 22. C. de pœnis. l. 6. de publ. Iud. arg. l. 15. §. 3. ad SCtum Turpill. l. 3. C. si reus vel accusator mort.

§. XVI.

Quantum vero ad poenam *ademptionis bonorum*, vel aliam *pecuniariam* adinet, varii iterum casus distinguendi sunt. Aut enim delinquens decedit *ante sententiam condemnatoriam*, aut post eam. Si delinquens sententiam fortuita morte prævertit, tunc poena pecuniaria aut publicatio bonorum quæ defuncto imminabat haud transit in heredes, siue litiam contestata (vel responsione ad articulos inquisitionales facta) mors sequuta sit, siue non 1). Vetant enim leges patrimonia mortuorum fisco addicere, nisi post publicam accusationem eos constiterit esse *convictos* 2), non vero ante convicti videri possunt, quam sunt condemnati. Et cum ipsi condemnari amplius nequeunt, quia sententia in mortuum ferri nequit 3), iniquissimum foret aduersus heredes pronunciare, defunctum crimen commisisse, ut his bona auferri possint. Accedit, quod heredes non possint tam facile innocentiam rei demonstrare, sicut reus ipse potuisset. Vnde mortis probatio heredibus tali casu utilis est, ad sistendum contra absentem vel fugitium institutum

tum processum criminalem, & ad tollendum, quod bonis eius forte impositum fuit, arrestum 4). Verum notes bene nos loqui de iis qui naturaliter mortui, & fati munere a poena liberati sunt. Secus enim res sese habet, quando reus criminis eiusmodi, quod condemnato amissionem bonorum importaret, manus violentas sibi intulit, & morte voluntaria sententiam prauertere voluit. Tunc enim heredibus, licet condemnatione nondum secuta, bona defuncti denegantur, nisi innocentiam defuncti probauerint 5). Pro ratione est, quod tales autochiri criminis conscientia facinus tale in sese admisisse, & sic delictum confessos esse, accipiuntur: qualem confessionem fictam leges in hoc casu sententia: condemnatoria: æquipollere debere constituerunt 6).

1) Per textum expressum in l. 20. de Accusat.

2) l. 10. C. de iure fisci.

3) l. 2. quæ sentent. sine adpellat. rescind.

4) v. LEYSER. spec. 95. med. 3.

5) l. 3. §. 1. sq. de bonis eor. qui ante sentent. l. 5. C. si reus vel accusat. mort. l. 8. ad Legem Pompej. de parricidiis.

6) Arg. l. 3. §. 1. de bon. eor. qui ante sentent. l. 1. C. de confess. §. XVII.

Restat alter casus (§. XVI.) si post sententiam eondemnatoriam reus criminis decesserit, tunc enim poena bona adficiens utique in heredes deriuatur, per clarostextus iam §. anteced. allegatos. Ratio est, quia tali in casu fisco poena pecuniaria viuo etiamnum reo deberi coepit, & bona huic poenæ subiacentia desierunt esse in patrimonio defuncti. Heres itaque post condemnationem defuncti ad poenam,

tan-

tanquam ad *as alienum, soluendum tenetur 1)*: Vtique tamen hic requiritur, vt *sententia condemnatoria non sit in Processu accusatorio per Adpellationem, aut in Inquisitorio per nouam defensionem suspensa. Hoc enim vbi contingit, huc reperenda sunt, quæ supra §. XIV. diximus. Hoc vero hic quærendum superest, an heres ad prosequendam adpellationem obstrictus sit, ita vt, ni faciat, fiscus bona auferre possit? Ipsa leges 2)* nos distinguere iubent, vt *rum condemnatio rei includat bonorum publicationem per consequentiam e.g. defunctus condemnatus est ad poenam corporalem, cui coharet bonorum ademptio, vti iure Rom. poenis capitalibus omnibus cohærebat 3)*; aut in *sententia condemnatoria poena pecuniaria vel publicatio bonorum nominatim expressa est, adeoque duo iudicia separata & æque principalia adsunt e.g. relegatus est, & in parte bonorum multatus simul. Illo casu non est necesse, vt heres adpellationem prosequatur, sed extincto principali per mortem defuncti, nempe poena defuncto dictata, extinguitur etiam accessorium, nempe bonorum publicatio. In hoc altero casu vero necesse est, vt heres adpellationem prosequatur, & in reddendis adpellationis causis sententiæ prioris iniquitatem detegat, alias enim fiscus bona ei eripiet, vel poenam pecuniariam exiget, licet enim vnum morte defuncti sublatum, & crimen quoad eius personam extinctum sit, remanet tamen alterum bona respiciens, & sic heredes pro eorum interesse petere debent, vt ad sententiam nouam, priore suspensâ, procedatur.*

1) COCCei de oblig. heredis ex delict. defuncti sect. iv. §. 30.

2) l. vlt. C. si reus vel acusator mort. l. 3. C. si pendente adpellat. l. 2. de iure fisci. l. vn. 7. si pendente adpell.

mors interuen. *interuenit* *missis* *es* *h* *de* *con*
 2) l. 1. de bonis damnator.

§. XVIII.

Itaque in criminibus publicis *ante condemnationem* rei poena non transit in heredes, adeo ut *hi*, etsi forte reus vel confessus vel conuictus decesserit, modo condemnatio nondum secuta sit, ratione poenae pecuniariae inquietari haud possint 1). Verum huius regulae exceptiones nonnullae in legibus proditae sunt, quas breuissimis etiamnum commemorabimus. Nempe reperiuntur *primo* crimina quaedam, in quibus tum ob eorum atrocitatem, tum ob boni publici rationem leges voluerunt, ut mortalitate non extinguantur, nec iudicium morte soluatur, sed ut potius actio & persecutio, etsi reus ante condemnationem fati die functus sit, aduersus mortuum etiam perduret & exerceatur, eoque condemnato heredibus bona auferantur. Huc pertinet a) *crimen perduellionis*, quod omnium delictorum grauissimum adpellatur 2), ex quo proin accusatio mota non aduersus heredes solum durat, sed & post perduellis mortem de nouo inchoari potest 3). Pertinet huc b) *crimen repetundarum*, quod committunt ii, qui in aliqua potestate vel officio publico sunt, & pecuniam praeter fas accipiunt, quo magis aut minus officium suum faciant. Poena iure R. erat pecuniaria in quadruplum 4), quae ad heredes etiam transibat, etsi defunctus ante condemnationem decessisset 5). Vtlius huc referendum venit c) *crimen peculatus*, & d) *crimen de residuis*, quorum illud committitur ab iis, qui pecuniam publicam furto subtrahunt; hoc vero ab iis, qui reditus publicos, quorum administrationem habent,

habent, interuertunt. Horum delictorum pœna interdum etiam quadrupli fuit, cuius exactio aduersus heredes quoque exercetur 6). Denique huc e) *crimen hæreseos* siue læsæ Maiestatis diuinæ, vti vocant, pertinet, cuius pœna ad exemplum criminis perduellionis formata, & ideo in mortem etiam inquisitio extensa fuit 7).

1) FACHINAEVS L. IX. Controuers. Cap. 37.

2) In Nov. 22. Cap. 15.

3) l. 7. & 8. C. ad L. Iul. Maieft. l. 20. de Accusat. l. vlt. ad L. Iul. Mai.

4) l. 1. C. ad L. Iul. repetund. l. 3. C. de Assessor. iunct. BACHOV, ad Tréutler, Vol. II. disp. 32. th. 9. lit. c.

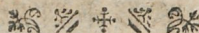
5) l. 15. §. 3. ad SCtum Turpill. l. vlt. ad L. Iul. pecular.

6) l. 6. §. vlt. l. penult. ad L. Iul. peculatus. l. 2. π. & l. 2. C. ad L. Iul. repetund.

7) vid. l. 4. §. 4. C. de hæret.

§. XIX.

Deinde etiam heredes adligunt pœnæ ex bonis præstandæ quæ ipso iure imponuntur delictis, id est: vbi leges eum, qui eiusmodi delictum admisit, statim ex quo id patrauit, pœnæ amissionis rerum suarum subiiciunt. Et si enim *sententia declaratoria* in his etiam opus sit, non tamen demum pœna se exserit, vbi condemnatio sequitur, sed statim ex eo momento, quo factum illicitum admissum est, vt proin bona hæc pœnæ deputata ad heredes transire non potuerint, quippe ad patrimonium defuncti mortis tempore non amplius pertinentia. Huc pertinent a) *commissa veftigalium nomine*, siue quando veftigal non soluitur ex mercibus vnde debebatur, hæcque propterea in commissum cadunt & amittuntur, Nam quod commissum est statim

statim definit eius esse qui crimen contraxit, dominium-
que rei vectigali acquiritur: ea propter commissi persecu-
tio sicut aduersus quemlibet possessorem, sic & aduersus
heredem competit 1). b) *Res qua indignis a fisco auferun-*
zur, nam ea quoque statim & facto ipso fiscus acquirit 2),
qui exinde, mortuo licet indigno, ab eius heredibus res
tali modo quaesitas vindicare potest 3). c) a nonnullis huc
refertur poena in eos, qui res suas ab aliis detentas con-
tra Decretum D. MARCI 4) vi auferunt, & d) poenam,
qua Iure nouissimo 5) in tutorem qui tutelam debitoris sui
suscepit, sanxit, vt scilicet Ius crediti amittat.

1) l. 14. de publican. & vectigal.

2) Tot. Tit. de his qua vt indignis aufer. & Tit. 7. & C.
si quis aliquem vi testari prohib.

3) l. 22. ad SCrum Sill. l. 9. de Iure fisci.

4) l. 13. quod metus causa, & l. 7. C. Vnde vi.

5) In Nov. 72. Cap. 4.

TANTVM.

ElFuet, Diss., 1761/67

ULB Halle 3
004 995 333

SS.

1765, 2 14 17
DISSERTATIO INAUGURALIS IURIDICA
DE
ACTIONIBVS EX DELICTO

QVATENVS
IN HEREDES TRANSEVNT VEL NON
TRANSEVNT

QVAM
AVSPICIIS DIVINIS
INDVLTV ET AVCTORITATE ILLVSTRIS ICTORVM
ORDINIS
IN PERANTIQA ELECTORALI ACADEMIA ERFVRTENSI
PRAESIDE
FACVLTATIS IURIDICAE DECANO
DN. RVDOLPH. CHRISTOPH. HENNE
ICTO

ORDINIS IVRECONSULTORVM ET IVDICII ELECTORAL. PROVINCIAL.
ADSESSORE, NEC NON COD. ET IVRIS FEVDAL. PROFESSORE
PVBL. ORDIN.

PRO SVMMIS IN VTROVQVE IVRE HONORIBVS ET DIGNITATIBVS
LEGITIME CONSEQVENDIS

DIE XI. APRIL. MDCCCLV. HORIS CONSVETIS

IN AVDITORIO ICTORVM MAIORI COLLEGII
ANSELMINI

PVBLICAE DISQVISIONI SVBMITTIT

AVCTOR

IOHANNES CONRADVS LOEBER, ERFORT.

ADVOC. DIC. EL. ERF.

ERFORDIAE
LITTERIS NONNII, ACAD. TYPOGRAPH.